

2024. jún. 30–júl. 13.

ÉLETÜNK

Budapest-Kálvin Téri Református Egyházközség

A KÜLÖNÖS VILÁGOSSÁG

Jézus azt mondja: „*Világosságotok tündököljön az emberek előtt.*” (Mt 5,16) Hiszen minden esetben Jézus hívásának világossága tündököl. De hát milyen világosság ez?... Ebben a világosságban kell a tanítványok jó cselekedeteinek látszani.

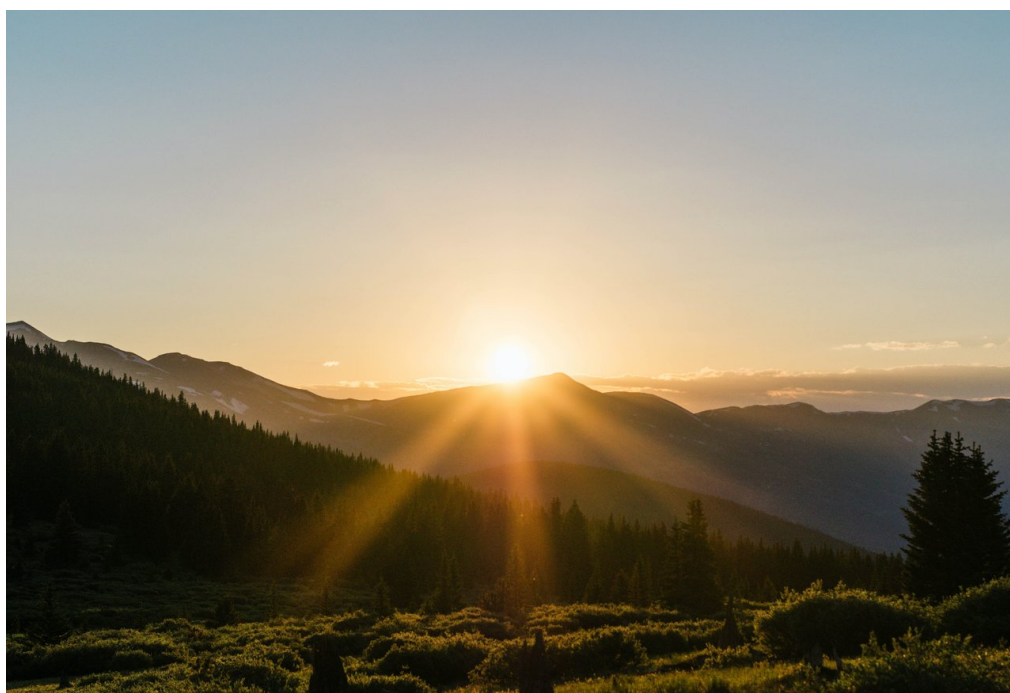
Az embereknek nem benneteket kell látni, hanem a jó cselekedeteiteket – mondja Jézus. Melyek ezek a jó cselekedetek, amelyek e világosságban láthatóvá válnak? Hiszen ezek nem lehetnek más cselekedetek, mint amelyeket maga Jézus teremtett bennük, amikor elhívta őket, amikor a világ világosságává tette őket keresztje alatt – szegénység, idegenség, szelídség, béketűrés és végül üldözöttség, elvetettség és mindezekben egyvalami: Jézus Krisztus keresztjének hordozása.

A kereszt az a különös világosság, amely itt tündököl, amelyben egyedül látni lehet a tanítványok jó cselekedeteit. Hiszen mindebben nem arról van szó, hogy Isten lesz láthatóvá, hanem arról, hogy a „jó cselekedetek” látszanak, és az emberek e cselekedeteken keresztül dicsőítik az Istent.

(Dietrich Bonhoeffer)

„...Az Ige volt az igazi világosság, amely megvilágosít minden embert: ő jött el a világba. A világban volt, és a világ általa lett, de a világ nem ismerte meg őt: a saját világába jött, de az övéi nem fogadták be őt. Akik pedig befogadták, azoknak hatalmat adott arra, hogy Isten gyermekeivé legyenek...”

(Jn 1,9–12a)

Olvassuk közösen a Bibliát! Imádkozzunk együtt!

Június 30., vasárnap, olvasandó: Mt 5,1–12

„Amikor Jézus meglátta a sokaságot, felment a hegyre, és miután leült, odamentek hozzá tanítványai. Ő pedig megszólalt, és így tanította őket: Kik a boldogok? Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa. Boldogok, akik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak. Boldogok a szelídek, mert ők öröklik a földet. Boldogok, akik éheznek és szomjaznak az igazságra, mert ők megelégtetnek. Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek. Boldogok a tiszta szívűek, mert ők meglátják Istent. Boldogok, akik békét teremtenek, mert ők Isten fiainak neveztetnek. Boldogok, akiket az igazságért üldöznek, mert övék a mennyek országa. Boldogok vagytok, ha énmiattam gyaláznak és üldöznek titeket, és mindenféle rosszat hazudnak rólatok. Örüljetek és ujjongjatek, mert jutalmatok bőséges a mennyekben, hiszen így üldözték a prófétákat is, akik elöttetek éltek.” (Mt 5,1–12)

Magyarázat:

A tanítás bevezetése boldogság ígéretét tartalmazza, a nyolc versszakos himnusz minden versszaka ezzel kezdődik: „Boldogok...!” („boldogság-ígéreteknek” szokás nevezni ezeket a mondatokat). Mindegyik strófa kéttagú, egy magatartást tartalmaz és a hozzá fűződő ígéret az első és az utolsó strófában azonos. Az első négy strófa inkább a jövőre, a második négy inkább a jelenre utal. Közös tartalmuk az, hogy Isten országában nem beérkezett emberek, boldog birtokosok vannak, hanem szüntelenül a megváltásra váró, mindig a cél felé tartó és bizonyos reménységben élő lelkek. Az első boldogmondás a farizeusi Izráel hamis biztonsága ellen irányul, és Izráel megvetettjeinek, a kisemmizett koldusoknak nyújt reménységet. Nem a szegénység magában véve teszi az ember alkalmassá Isten országának megnyerésére, hanem ennek az emberi helyzetnek a jól levont tanulsága: aki „lelki módon” szegény, az nem bizakodik önmagában, hanem tisztában van azzal, hogy mindenben Istenre van utalva, és csak az ő irgalmából élhet. A második strófa farizeusi kegyesség hamis örömkeresése ellen irányul. Aki külső életkörülményeinek zavartalanságában keresi annak a bizonyosságát, hogy Isten vele van, az elfeledkezik a bűn valóságáról. A bűnös embert újra meg újra megszorítja minden, ami Istentől elválasztja, de ez az Isten szerint való szomorúság mindig arra vezet, hogy az ilyen embert maga Isten vigasztalja meg. Az erőszak és hatalom csábítása ellen tiltakozik a következő strófa. Izráelben sokan (különösen a zélóták) ezzel az eszközzel akarták a föld fölötti uralmat magukhoz ragadni, és azt hitték, hogy ezt Isten nevében tehetik. Jézus arról beszél, hogy a föld örökösei azok, akik vele együtt a kereszthordozás útján járnak, hatalom helyett a szelídséget tartják Isten népe egyedüli megoldásának. Az önelégült kegyesek lelki „jóllakottságát” kárhoztatja az ötödik strófa. Arra figyelmeztet, hogy nemcsak testi, de lelki életünknek is az az egészséges lüktetése, hogy megéhezünk és megszomjazunk, majd megelégtetünk. Csak így lehet az ember újra meg újra fogékonnyá a megelégtetésre szolgáló javak befogadására, tehát egyedül ez lehet az élet szüntelen megújulásának útja. Isten kegyelmének indítéka az, hogy megindul az ember nyomorúságán: irgalmas az ember iránt. Ebben az irgalomban csak az él benne igazán, aki úgy fordul oda embertársaihoz, ahogyan hozzá fordult oda irgalmasságában Isten. Az irgalom nélküli kegyesség hiába reménykedik Isten irgalmasságában. A tiszta, ellenmondás nélküli kegyesség magasztalását tartalmazza

a következő strófa is: aki tiszta szívvel vágyik az Istennel való közösségre, attól Isten nem vonja meg önmagát, vele való közössége az ő meglátásában válik majd teljessé, de ebből kap előleget szüntelenül itt a földön is. A békeszerzők boldogságát hirdeti a következő versszak: Isten nevezi fiainak azokat, akik a messiási kor nagy ígérését már itt a földi életben annyira komolyan veszik, hogy mindenütt a békítés magatartásában találja őket Uruk, ahol csak békétlenség van emberek, csoportok, népek között. Az utolsó, külön magyarázó hozzáfűzéssel is bővített boldogmondás azoknak ígér boldogságot, akik Krisztussal teljes sorsközösségben üldözést is vállalnak, gyalázatot, rágalmakat is elszenvednek Isten országának a rendjéért. A próféták utódai ezek, és mennyei jutalomra csak annak lehet reménysége, aki emberi számításait minduntalan megtagadva tud ezen az úton járni.

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy Jézus követőiként nem hétköznapi értelemben vett – tűnékeny – boldogság lehetősége adatik számunkra. Kérjük Istent, hogy adjon nekünk Szentleke által éles lelki látást, hogy ne a világ szerinti változó és mulékony, kudarcos emberi számítások alapján akarjunk gondtalan életet, hanem az Isten szerinti boldogság (és boldogulás) lehetőségeit ragadjuk meg hitünk karjaival.

Július 1., hétfő, olvasandó: Mt 5,13–16

„Ti vagytok a föld sója. Ha pedig a só megízetlenül, mivel lehetne ízét visszaadni? Semmire sem való már, csak arra, hogy kidobják, és eltapossák az emberek. Ti vagytok a világ világossága. Nem rejthető el a hegyen épült város. Lámpást sem azért gyújtanak, hogy a véka alá tegyék, hanem a lámpatartóra, hogy világítsa mindenkin a házában. Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.” (Mt 5,13–16)

Magyarázat:

Példázatos formában a tanítványok életének minőségét jellemzi Jézus, úgy azonban, hogy kötelességükre és felelősségükre eszmélteti őket vele. Só nélkül nem étel az étel: ugyanígy a tanítványok jelenléte is szükséges a világban. De ha nem töltik be küldetésüket, akkor nemcsak annyi történik, hogy nem pótolhatja őket senki, hanem a legsúlyosabb ítélet teljesedik be rajtuk, mint akikre semmiféle formában nincs tovább szükség. Jézus a világ világossága, és a tanítványok ugyanezt a méltóságot kapják Istentől. De a világosság nem önmagáért ragyog, hanem azért, hogy fényében lássanak azok, akiknek világít. A hegyen épült városnak természetéhez tartozik az, hogy messzire látszik; aki pedig azért gyújtana lámpást, hogy eldugja, az nyilvánvalóan nem ismeri a lámpás rendeltetését. Ehhez kell szabniuk a tanítványoknak is a maguk életét. Az ember mindig úgy gondol Istenre, hogy ő cselekszik, és az ő hatalmas cselekvéséből miránk hárul dicsőség. Pedig Isten megfordítva rendelkezik: nekünk kell cselekednünk a jót, tehát Isten cselekedeteit a földön, és ebből kell Istenre, a mennyei Atyára dicsőségnek hárulnia. Ha nem így van, akkor „miattunk káromoltatik Isten neve a népek között” (ld. Rm 2,24).

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy küldetést kaptunk Urunktól – sóvá, fűszerre lenni: gátolni a romlást (miként az élelmiszerben a konyhasó!), gátolni a gonzságot, ízéíteni az életet, elolvasztani az emberi szívekről az Evangéliummal a jégpácélt. Kérjük Istent, hogy kegyelméből megőrizve minket: ne égünk ki, ne lúgózódjunk ki, ne sótlanodjunk el, tehát sajátos ízünket (az Evangélium sajátos ízét a társadalomban) ne veszítsük el. Így legyünk-maradjunk: ízüket és fényüket nem veszítő tanítványok!

Július 2., kedd, olvasandó: Mt 5,17–20

„Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem a törvényt vagy a próféták tanítását. Nem azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem, hanem hogy betöltssem azokat. Mert bizony mondom nektek, hogy amíg az ég és a föld el nem múlik, egy ióta vagy egy vessző sem vész el a törvényből, míg az egész be nem teljesedik. Tehát ha valaki a legkisebb parancsolatok közül akár csak egyet is eltöröl, és úgy tanítja az embereket, az a legkisebb lesz a mennyek országában; ha pedig valaki ezeket megtartja és tanítja, nagy lesz az a mennyek országában. Mert mondom nektek, ha a ti igazságotok nem múlja felül az írástudók és farizeusok igazságát, akkor semmiképpen sem mentek be a mennyek országába.” (Mt 5,17–20)

Magyarázat:

Egy további hosszabb részletben (17–48. v.) Jézus Isten törvényét magyarázza a saját korában általánosságban érvényes törvényt magyarázattal szemben. Először önmagának a törvényhez való viszonyát jellemzi, eleve elhárítva a tanítványok esetleges helytelen véleményalkotásának a lehetőségét. Jézus messiási cselekvésének szabadsága nem a törvény semmibe vételét jelenti: benne a törvény célba jut, mert ő a törvény egyetlen parancsolata ellen sem vét, és azért is, mert a betöltött törvény valósága a mi életünk ajándékává lesz. Aki őt követi, az a törvény tartalmát éli, éppen ezért nem téveszti össze a törvény betöltését a törvény betűinek aprólékos „megtartásával”. Ezért védi Jézus szinte túlzó szavakkal a törvény tekintélyét: Isten nem alkuszik a törvény betöltésének követelésében (ióta a legkisebb héber betű, a jod görög megfelelője). Kicsi és nagy között nincs különbség a törvényben, csak a mi körünkben: kicsinek számít Isten országában mindenki, aki nem veszi komolyan a törvényt, és csak azt minősíti Isten nagynak, aki a törvény teljességével életre-halálra számol. Ezért a farizeusok „igazságát” nem veti el Jézus, csál életük ellentmondásos voltára utal: mások a tetteik, mint a szavaik. Isten országa örökösének a szó és tett egységében nagyobb az igazsága a farizeusokénál.

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy Isten az Ő törvénye által az életet, s benne a mi életünket is védi. Lássuk meg, hogy Isten törvényét csak Jézus Krisztusban (benne, vele és általa) tudjuk betölteni, mert az, aki őt követi, az a törvény tartalmát, lényegét éli, éppen ezért nem téveszti össze a törvény betöltését a törvény betűinek aprólékos „megtartásával”. Szívünkre helyezi az apostol: „...a betű megöl, a Lélek pedig megelevenít.” (2Kor 3,6)

Július 3., szerda, olvasandó: Mt 5,21–26

»Hallottátok, hogy megmondatott a régieknek: „Ne ölj! Mert aki öl, megérdemli az ítéletet.” Én pedig azt mondom nektek, hogy aki haragszik testvérére, megérdemli az ítéletet, aki pedig azt mondja testvérének: Ostoba! – megérdemli, hogy a nagytanács elé kerüljön; aki pedig azt mondja: Bolond! – méltó a gyeheenna tüze. Amikor tehát áldozati ajándékodat az oltárhoz viszed, és ott eszedbe jut, hogy testvérednek valami panasza van ellened, hagyd ott ajándékodat az oltár előtt, menj el, békülj ki előbb testvéreddel, és akkor térj vissza, és vidd fel ajándékodat! Békülj meg ellenfeleddel idejében, amíg együtt vagy vele az úton, hogy át ne adjon ellenfeled a bírónak, a bíró pedig a szolgának, és börtönbe ne kerülj! Bizony mondom neked, ki nem jössz onnan, amíg meg nem adod az utolsó fillérig.« (Mt 5,21–26)

Magyarázat:

A törvény magyarázatát a második tábla parancsolataival kezdi Jézus: ember és ember viszonyának kérdésével. Minden szakasz ellenmondás (antitézis) formáját ölti. A hatodik parancsolatról szólva arra mutat rá Jézus, hogy a „régiek”, akiknek hagyományát a korabeli Izráel is követi, ölésen csak a gyilkos cselekedetet értették, és ezt tekintették ítélet alá eső ténynek. Jézus a gyilkos cselekedetig el sem jut, erre nem is lehet szükség Isten népe körében. A gyökérig hatol le: a felebarát ellen érzett indulat érdemel alapfokon ítéletet, a megvető szóért magasabb fokú ítélet jár, a másik ember életét alapjában elvető ítélkezésért az örök kárhozat tüze. Ember és ember viszonyának tisztázottsága annyira fontos Isten szemében, hogy feltételévé válik az istentiszteletben való részvételnek is. Aki e tekintetben nem tud a békülékenység útján járni, azon Isten az ítéletben egész adósságát „behajtja”.

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy Jézus rámutat arra, hogy a törvény betűje, egyes cselekvések tiltása nem képes mindent szabályozni: többre van szükség: az ember szívének Istenhez fordítására, indulataink átformálására. Indulatainkból szökkennek szárbá cselekvéseink. Van, amire a törvény betűje nem képes – ezt leplezi le a Summum jus summa injuria (lat.), római jogi közmondás, mely szerint a legfőbb jog (vagyis a túlzásig keresztülvitt törvény) a legnagyobb igazságtalanság. Egyedül Krisztus az Igaz, ő és csak ő az Igazság, Út és Élet. (Jn 14,6)

Július 4., csütörtök, olvasandó: Mt 5,27–30

»Hallottátok, hogy megmondatott: „Ne paráználkodj!” Én pedig azt mondom nektek: aki kívánsággal tekint egy asszonyra, már paráznaságot követett el vele szívében. Ha a jobb szemed visz bűnre, vágd ki, és vesd el magadtól, mert jobb neked, ha egy testrészed vesz el, mint ha egész tested vettetik a gyeheennára. Ha pedig jobb kezed visz bűnre, vágd le, és vesd el magadtól, mert jobb neked, ha egy testrészed vesz el, mint ha egész tested vettetik a gyeheennára.« (Mt 5,27–30)

Magyarázat:

A házasságtörés gyökere a férfi szívében felgerjedő indulat, amellyel megkívánja az asszonyt. Izráelnek nagy kísértése, hogy a nőt a férfi érzéki vágya kiszolgáltatott tárgyának tartsa, ezért szól itt Jézus egyoldalúan a férfiről. Jézus nem veszi könnyen a házaselet válságának kérdését sem. Izráelben a férfi az Ószövetség alapján általában válólevél kiadásával feljogosítva érezte magát a házasság önkényes felbontására, és az elbocsátott nőt szabadnak tartotta újabb házassági kapcsolat felvételére. Jézus nem kárhoztatja Mózeszt az emberi gyöngeség miatt adott engedményért, nem is hatálytalanítja ezt a törvényhelyet. A házasság – mondja – a paráznaság miatt a valóságban akkor is felbomlik, ha semmilyen jogi intézkedés nem történik, de a két test egygyé lételének érvénye megváltoztathatatlanul fennáll. Így az a férfi, aki elbocsátja feleségét, házasságtörővé teszi az asszonyt, és aki elbocsátott asszonyt vesz el, házasságtörést követ el. Ezek közt a határok közt szabályozza elvileg a házasság kérdéseit az apostoli tanítás is (1Kor 7).

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy Isten segítségével emberi kapcsolataink is szeretetben szilárdak lehetnek, hogy rá figyelve az egymásnak való romboló kiszolgáltatottság – igaz szeretetben kibontakozó, építő együttműködés, közös irányba vivő együttes teherhordozás lehet. Kérjük Isten áldását egymáshoz való kapcsolódásainkra, közösségvállalásainkra, családi, baráti és gyülekezeti kapcsolatainkra is!

Július 5., péntek, olvasandó: Mt 5,31–37

»Megmondatott ez is: „Aki elbocsátja feleségét, adjon neki válólevelet!” Én pedig azt mondom nektek, hogy aki elbocsátja feleségét, paráznaság esetét kivéve, az házasságtörővé teszi őt, és aki elbocsátott asszonyt vesz feleségül, az házasságtörést követ el. Hallottátok azt is, hogy megmondatott a régieknek: „Ne szegd meg esküdet, hanem teljesítsd az Úrnak, amit esküvel fogadtál!” Én pedig azt mondom nektek, hogy egyáltalán ne esküdjetek: sem az égre, mert az Isten trónusa, sem a földre, mert az lábainak számolya, sem Jeruzsálemre, mert az a nagy Király városa; de ne esküdj saját fejedre sem, hiszen egyetlen hajszáladat sem teheted fehérré vagy feketévé. Ellenben ha igent mondotok, az legyen igen, ha pedig nemet, az legyen nem, minden további szó a gonosztól van.» (Mt 5,31–37)

Magyarázat:

A válólevéllel kapcsolatosan ld. az előbbi magyarázatot. Ez a szakasz a 3. parancsolat értelmezését kapcsolja össze a Zsolt 50,14-re emlékeztető magyarázattal. Ha Isten népe a szó és tett egységében él, nincsen szüksége arra, hogy szavait Istenre való üres hivatkozással erősítse. Izráel ugyan került Isten nevének kiejtését, de annál inkább bővülködött körülíró formulákkal. Ezekről szól itt Jézus, és azt állapítja meg, hogy a körülírások nem változtatnak a lényegen: azon, hogy az ember minden esküdözésben hazug és bitorló módon szeretne támaszkodni Isten nevére, tehát az ő valóságára. Fel szokás vetni itt a hatóságok előtti eskü kérdését. Jézus tanításának szellemében azt kell mondanunk, hogy nem az ilyesmitől való vonakodás a megoldás,

hanem az, hogy fogadalomtételünk ne hamis esküvés, üres bizonykodás legyen, hanem keresztyén bizonyágtétel.

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy Isten erőt ad ahhoz, hogy adott szavainkat, fogadott ígéreteinket az Ő segítségével meg tudjuk tartani. Nélküle minden ígéretésünk gyenge, törékeny és hazug. Kerüljük a felelőtlen, könnyelmű esküdözést; Isten előtt lássuk be gyengeségünket, és kérjük, hogy „Isten engem úgy segéljen...” – hogy adjon erőt a Nevét segítségül hívva tett fogadalmaink teljesítéséhez.

Július 6., szombat, olvasandó: Mt 5,38–42

»Hallottátok, hogy megmondatott: „Szemet szemért, fogat fogért.” Én pedig azt mondom nektek, hogy ne szálljatok szembe a gonosz emberrel, hanem aki arcul üt téged jobb felől, tartsd oda annak arcod másik felét is! Ha valaki pereskedni akar veled, és el akarja venni az alsóruhádát, engedd át neki a felsőt is! Ha pedig valaki egy mérföldnyi útra kényszerít, menj el vele kettőre! Aki kér tőled, annak adj, és ne fordulj el a kölcsönt kérőtől!« (Mt 5,38–42)

Magyarázat:

Ez a szakasz a 3Móz 24,20 rendelkezésére, a megtorlás (ius talionis) elvére vonatkozik, amely minden emberi jogalkotás alapja. Lényege az, hogy senki ne kezdeményezze a gonoszságot, hanem csak az elkövetett gonoszság megtorlásának legyen helye a társadalomban, vagyis minden olyan tett büntetésének, amely a másik ember rovására történt. Isten népe körén belül ennek elégnek is kellene lennie. De Jézus a valóságos helyzetre tekint, tudja, hogy népének fiai telve vannak a bosszú vágyával, és ez könnyen vezet a gonoszság kezdeményezésére. Az erőszak viszont erőszakot szül, a gonoszt csak azzal tartóztathatjuk fel, ha elállunk a megtorlástól. Ez a szabály, ha durva erőszakról van szó (a jobbról, tehát „visszakézzel” adott pofon a legmélyebb megvetés jele), ha kíméletlen pereskedésről (a 2Móz 22,26 rendelkezése szerint mindent el lehetett venni a peresztől, csak alsó ruháját nem), ha követelésről, vagy ha kérésről: kiszolgáltatni magunkat mértéken felül, megtenni a megkövetelt szolgálat kétszeresét, legyőzni azt az ösztönünket, amely mindig tiltakozásra készítet a kéréssel szemben.

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy Jézus gátat szab az elhatalmasodó gyűlöletnek, a pusztító indulat-tűzvésznek. Mert régi tapasztalat, hogy „rombol a döllyf, szilaj szó vissza is üt szilajon” (Szophoklész-Antigoné), de ezt a gyakran nemzedékeken át pusztító ördögi kört csak Megváltónk tanítását követve lehet megtörni, felszámolni. Kérjünk Jézustól Szentlelket, hogy ne a bosszúállás ördögi emberei, hanem Isten gyermekei lehessünk – az Ő oltalma alatt élve.

Július 7., vasárnap, olvasandó: Mt 5,43–48

»Hallottátok, hogy megmondatott: „Szeresd felebarátodat, és gyűlöld ellenségedet.” Én pedig azt mondom nektek: Szeressétek ellenségeiteket, és imádkozzatok azokért, akik üldöznék titeket, hogy így mennyei Atyátoknak fiai legyetek, mert ő felhossa napját gonoszokra és jókra, és esőt ad igazaknak és hamisaknak. Mert ha azokat szeretitek, akik titeket szeretnek, mi a jutalmatok? Nem ugyanezt teszik-e a vámszedők is? És ha csak testvéreiteket köszöntitek, mennyivel tesztek többet másoknál? Nem ugyanezt teszik a pogányok is? Ti azért legyetek tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes.« (Mt 5,43–48)

Magyarázat:

Ebben a szakaszban világosan látszik, hogy Jézus nem a mózesi törvény, hanem annak helytelen értelmezése ellen tiltakozik. „Gyűlöld ellenségedet!” – ilyen parancs a törvényben nincs, ez önkényes és helytelen emberi „megfelelője” a felebaráti szeretet parancsának. A barát ellentéte az ellenség, a felebarát egyszerűen a másik ember, különbségtétel nélkül, ennek tehát nincs is ellentéte. Ha a másik emberre Isten valamilyen formában felhívja a figyelmünket, akár úgy, hogy utunkba állítja, akár éppen úgy, hogy ellenségünké teszi, ezzel csak arra akar figyelmeztetni bennünket, hogy konkrét módon kötelez bennünket iránta a szeretet parancsa. Isten nem tesz különbséget javainak osztogatásában ember és ember között. Szeretete hasonló szeretetre kötelez el bennünket. Aki a szeretetben vallási okokra hivatkozva személyválogató, az nem különb azoknál, akiket lenéz azért, mert más okokra hivatkozva hasonló magatartást tanúsítanak. Szeretet személyválogatás nélkül: ebben van a mi Istenhez igazodó „tökéletességünk”, érettségünk, életünk kiteljesedése.

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy Isten: szeretet. Kerüljük az egymás közötti kettős mércék használatát, az ellenségeskedést! Az Ő Lelkének vezetése alatt dicsőítsük Urunkat és értsük meg: „Szeretteim, szeressük egymást, mert a szeretet Istentől van, és aki szeret, az Istentől született, és ismeri Istent; aki pedig nem szeret, az nem ismerte meg Istent, mert Isten szeretet. Abban nyilvánult meg Isten irántunk való szeretete, hogy egyszülött Fiát küldte el Isten a világba, hogy éljünk őáltala. Ez a szeretet, és nem az, hogy mi szeretjük Istent, hanem az, hogy ő szeretett minket, és elküldte a Fiát engesztelő áldozatul bűneinkért. Szeretteim, ha így szeretett minket Isten, akkor mi is tartozunk azzal, hogy szeressük egymást.” (1Jn 4,7–11)

Július 8., hétfő, olvasandó: Mt 6,1–4

„Vigázzatok: kegyességeket ne az emberek előtt gyakoroljátok, csak azért, hogy lássák azt, mert így nem kaptok jutalmat mennyei Atyától. Amikor tehát adományt adsz, ne kürtöltess magad előtt, ahogyan a képmutatók teszik a zsinagógákban és az utcákon, hogy dicsérjék őket az emberek. Bizony mondom nektek: megkapták jutalmukat. Te pedig amikor adományt adsz, ne tudja a bal kezed, mit tesz a jobb, hogy adakozásod rejtve maradjon; és majd a te Atyád, aki látja a rejtett dolgokat, megjutalmaz téged.” (Mt 6,1–4)

Magyarázat:

Az erkölcsi parancsok után a kegyesség, az embernek Istenhez való viszonya kerül sorra Jézus tanításaiban. A három szakasz közös bevezetése az 1. v., amely a helyes kegyességre nézve három szabályt közöl: ne az emberek előtt, ne feltűnően, a mennyei jutalmat el nem játszva! Ezután tér rá a kegyesség első területére, az adakozásra. Az ember örök kísértéstől, énje előtérbe helyezésének igényétől óvja övéit Jézus. A kürtöltetés szokásáról máshonnan nem tudunk, de az ismeretes, hogy Izráelben sok feltűnő formája volt a jótékonyság „reklámozásának” (díszhelyek a zsinagógákban a rabbik mellett stb.). Ezt a magatartást Jézus képmutatásnak nevezi. Aki ilyenfajta jutalomra pályázik, az Isten jutalmazására, az igazi jutalomra nem számíthat. Isten „stílusa” más: ő „feltűnés nélkül” nézi és látja adakozásunkat, ezért ennek is így kell történnie.

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy Isten az Ő Szent Fia tanítása által ma is figyelmeztet, és meg akar bennünket óvni a képmutatás bűnétől: mikor annak mutatjuk magunkat, akik nem vagyunk – sokszor kegyeseknek, tökéletesen jóknak... Vigyük Isten elé saját kegyességi gyakorlatunkat is, és ne színből (színlelésből), hanem szívből éljük meg hitünket. Látszatok és látvány-cselekedetek végzése helyett kérjük Istent, hogy legyünk hiteles munkatársai ebben a világban!

Július 9., kedd, olvasandó: Mt 6,5–15

„Amikor imádkoztok, ne legyetek olyanok, mint a képmutatók, akik szeretnek a zsinagógákban és az utcasarkokon megállva imádkozni, hogy lássák őket az emberek. Bizony mondom nektek: megkapják jutalmukat. Te pedig amikor imádkozol, menj be a belső szobádba, és ajtódat bezárva imádkozzál Atyádhoz, aki rejtve van; a te Atyád pedig, aki látja, amit titokban teszel, megjutalmaz majd téged. Amikor imádkoztok, ne szaporítsátok a szót, mint a pogányok, akik azt gondolják, hogy bőbeszédűségükért hallgattatnak meg. Ne legyetek tehát hozzájuk hasonlók, mert tudja a ti Atyátok, mire van szükségetek, még mielőtt kérnétek tőle. Ti azért így imádkozzatok: Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is; mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek; és ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól; mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Ámen. Mert ha az embereknek megbocsátjátok vétkeiket, nektek is megbocsát mennyei Atyátok. Ha pedig nem bocsátotok meg az embereknek, Atyátok sem bocsátja meg a ti vétkeiteket.”

Magyarázat:

Hasonló a helyzet az imádkozással is: nem az imádság maga a bizonyoságtétel, hanem imádságainknak életünkben megmutatkozó gyümölcsei. A törvényes kegyesek tüntettek azzal, hogy bárhol érte őket az imádkozás előírt időszaka, tüntetően felvették az imádság pózát. Ezzel ugyan kivívták a tömeg bámulatát, de az ő szívében az Istennel való találkozás vágyát elnyomta az imádkozást elhanyagoló „csöcselék” iránti megvetés. Jézus óv bennünket itt is az ilyenfajta hamis jutalom hajszolásától. Ha valakit mégis megkísértene ez az indulat, inkább a legteljesebb Budapest-Kálvin Téri Református Egyházközség Hírlevele

rejtettségben keressen ellene védelmet, csak azért, hogy az igazi jutalom el ne maradjon. Nincs szükség külön megszentelt helyre, szobára, mert nem a hely szenteli meg az imádságot, hanem fordítva. Az imádságnak egy másik nagy veszélye a bőbeszédűség. Tipikus pogány magatartás ez: a pogányok szaporították a szót imádkozás közben, hogy „kimerítsék az isteneket”, és így végül is rávegyék kéréseik teljesítésére. Jézus úgy tanít, hogy Istent nem kell nekünk emlékeztetnünk szükségünkre, mert ő úgyis ismeri ezeket. Az imádság rendeltetése nem az, hogy rákényszerítse Istenre az ember akaratát, hanem az, hogy kinyújtott kéz legyen Isten elkészített ajándékainak bizalommal való elfogadására. A bevezető tanítást, mintegy illusztrációként, egy minta-imádság követi, amelyet ez a parancs előz meg: „Ti így imádkozzatok!”. Ez az imádság annak az imádságos közösségnek a tapasztalatain alapszik, amely Jézust az Atyához fűzte. Párhuzamait megtaláljuk a zsidó imádság-irodalomban, de sajátos súlyát az adja meg, hogy ezt az imádságot éppen Jézus mondja el, a maga sajátos helyzetében. Ha minta-imádságról beszéltünk, ezt nem imádság-sablonnak vagy varázsszavak gyűjteményének értettük. Az imádság szerkezete világos: a megszólítást követő három kérdés középpontjában az Atya áll, az imádság második felében elhangzó kérések megfogalmazása (többes szám 1. személy) viszont azt mutatja, hogy ezek a gyülekezetek mindennapi életét érintik.

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy Jézustól megtanulhatunk igazán imádkozni, Istenhez fordulni, Őt szívből Atyának szólítani. A keresztyének közös kincse a „Miatyánk”: az a minta-imádság, amelybe tökéletesen bele van foglalva minden, és amelyet mindig bizalommal mondhatunk el Isten színe előtt elcsendesedve bármely élethelyzetünkben. Ha nem találunk saját szavakat, ha nem tudunk lelki elesettségünk miatt önálló könyörgést mondani: a Miatyánk visszavezet minket az Istennel való, felszabadító párbeszédre...

Július 10., szerda, olvasandó: Mt 6,16–18

„Amikor pedig böjtöltök, ne nézzetek komoran, mint a képmutatók, akik eltorzítják arcukat, hogy lássák az emberek böjtölésüket. Bizony mondom nektek: megkapták jutalmukat. Te pedig, ha böjtölsz, kend meg a fejedet, és mosd meg az arcodat, hogy böjtölésedet ne az emberek lássák, hanem Atyád, aki rejtve van; a te Atyád pedig, aki látja, ami titokban történik, megjutalmaz téged.” (Mt 6,16–18)

Magyarázat:

A böjt Izráelben nem volt a törvényben előírt köteleesség, csak a fogság után vált egyre általánosabb népszokássá (heti két böjt, könyörgésekkel). A feltűnés vágya ezt a kegyességi szokást különösképpen kikezdte. Ennek leküzdésére Jézus olyan módszereket ajánl övéinek, amelyek láttán a kegyes izraelita azt mondaná: ez egyáltalán nem böjt! Jézus viszont ismét az igazi, mennyei jutalom elnyerését tartja fontosnak, ezért a böjt tartalmára irányítja követői figyelmét. Ez a tartalom önmagunkról és vágyainkról vagy igényeinkről való önkéntes és örvendező lemondás, ezért a böjt formája nem lelki kényszeredettséget és keserűséget, hanem

szabad, ünnepi és örvendező lelkületet fejez ki. Aki az ilyenfajta böjtöt nem érzi böjtnek, az nem érti Isten királyi uralmának lelkét, lényegét és rendjét.

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy nem embereknek kell megfelelnünk és tetszenünk, tetszelegnünk, hanem Istenre tekintve nyerhetjük el az áldásokat – akár böjtölésről van szó, akár más jó cselekedetekről. Óvakodjunk attól, hogy közösségeinkben, gyülekezetünkben komoran nézzünk, színpadiasan, eltorzult arccal – a hiteles Krisztus-követő arcán Isten országának öröme kell tükröződjön. Ne képmutatók legyünk, hanem Jézusra mutató, Benne bízó emberek!

Július 11., csütörtök, olvasandó: Mt 6,19–23

„Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön, ahol a moly és a rozsdá megemészti, és ahol a tolvajok betörnek, és ellopják, hanem gyűjtsetek magatoknak kincseket a mennyben, ahol sem a moly, sem a rozsdá nem emészti meg, és ahol a tolvajok sem törnek be, és nem lopják el. Mert ahol a te kincsed van, ott lesz a te szíved is. A test lámpása a szem. Ezért ha a szemed tiszta, az egész tested világos lesz. Ha pedig a szemed gonosz, az egész tested sötét lesz. Ha tehát a benned lévő világosság sötétség, milyen nagy akkor a sötétség!” (Mt 6,19–23)

Magyarázat:

Egy következő nagyobb szakasz a földi vagyonhoz való viszonyunkról tanít (19–34. v.). Bevezetőül a földi vagyon halmozásától óv. Azt nem mondja meg Jézus, hogy mi ez, mert megmondják az embernek azok a vágyai, amelyeket földi kincs szerzésével akar hamis módon kielégíteni: boldogság, biztonság, igazi élet. A vagyongyűjtés nemcsak hiábavaló próbálkozás, de megvan az a veszélye is, hogy egyre biztosabban elválasztja az embert Istentől, mert gondolatai kincsei körül forognak, egyedül ezeknek él. A szív tisztasága a döntő az ember életében. Olyan ez, mint a test világában a szem: a tiszta szem fogékony a fény iránt; aki követi az irányítását, az mindig a fényben marad. De van a képnek egy másik utalása is: Izráelben a „tiszta szem” az irgalmas vagy tiszta szívű, az anyagi javak kérdésében tisztázott embert jelenti, a „gonosz szem” pedig a kapzsi (vö. 20,15). Tehát aki az anyagi javak dolgában tiszta, az világosságban, azaz erkölcsileg a jó útján jár; aki viszont kapzsi, az sötétségben jár, a bűnben él. Ha pedig a fényre fogékony szem is sötét, mondja a „kisebbről nagyobbra” haladó következtetés összegzésül, akkor nyilván még sötétebbek azok a részek, amelyek eleve a sötétség jegyében állnak.

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy Isten minket óvó mértéktartásra és józan látásra hív bennünket akkor is, amikor a világ által kínált lehetőségekről, „kincsekről” van szó. Ne engedjük magunkat megtéveszteni se rang, se hatalom, se vagyon, se pénz, se anyagi javak által – hiszen mindegyik elmúlik!

„Senki sem szolgálhat két úrnak, mert vagy az egyiket fogja gyűlölni, a másikat pedig szeretni, vagy az egyikhez ragaszkodik majd, a másikat pedig megveti. Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak. Ezért mondom nektek: ne aggódjatok életetekért, hogy mit egyetek, vagy mit igyatok, se testetekért, hogy mibe öltözködjetek. Nem több-e az élet a tápláléknál, és a test a ruházatnál? Nézzétek meg az égi madarakat: nem vetnek, nem is aratnak, csűrbe sem gyűjtenek, és a ti mennyei Atyátok táplálja őket. Nem vagytok-e ti értékesebbek azoknál? Aggódásával pedig ki tudná közületek meghosszabbítani életét csak egy perccel is? Mit aggódtok a ruházatért is? Figyeljétek meg a mező liliomait, hogyan növekednek: nem fáradoznak, és nem fonnak, de mondom nektek, hogy Salamon teljes dicsőségében sem öltözködött úgy, mint ezek közül akár csak egy is. Ha pedig a mező fűvét, amely ma van, és holnap a kemencébe vetik, így öltözteti Isten, nem sokkal inkább titeket, kicsinyhitűeket? Ne aggódjatok tehát, és ne kérdezzétek: Mit együnk? – vagy: Mit igyunk? – vagy: Mit öltöszünk magunkra? Ilyesmikért a pogányok törik magukat; a ti mennyei Atyátok pedig tudja, hogy szükségetek van minderre. Keressétek először Isten országát és az ő igazságát, és mindezek ráadásként megadatok majd nektek. Ne aggódjatok tehát a holnapért, mert a holnap majd aggódik magáért: elég minden napnak a maga baja.” (Mt 6,24–34)

Magyarázat:

A rabszolgaéletből veszi Jézus a második illusztrációt. A zsidó jog ismert olyan esetet, hogy egy rabszolgának két gazdája van (közös örökséghez jutott testvérek, üzlettársak). Itt azt a szélsőséges esetet veszi alapul, hogy a két úr akarata mindenben ellentétes. Világos, hogy ilyenkor nincs alku: a rabszolgának el kell döntenie, hogy melyik úrnak akar szolgálni. Ilyen kizáró ellentét van Isten szolgálata és a vallásos mezbe bújtatott pénzimádat között is, amely Izráelben és minden időkre egyházában is aggasztóan közismert jelenség. Emberekért vagy emberek rovására élni: összebékíthetetlen ellentét, és lépten-nyomon döntést vár tőlünk. A gazdagok vagyongyűjtéséhez hasonló kísértése a szegényeknek az aggodalmaskodás: ez is az élet fenntartásához szükséges eszközök biztosításának vágyából fakad. Jézus rámutat arra, hogy ez a magatartás fonák: a nagyobb dologban, magának az életnek a kérdésében úgyis kénytelenek Istenre bízni magukat, miért nem tudják ugyanezt tenni a kisebbekben, a megélhetés gondjaiban. A természet is szembeötlően tanítja, hogy az aggodalmaskodás értelmetlen dolog: az állatokat és a növényeket Isten bőségesen táplálja, és ünnepi pompával „öltözteti”, pedig teremtett világában ezek az emberhez képest jelentéktelen helyet foglalnak el, és az emberi munka értelmében meg sem dolgoznak mindezért (ismét a kisebbről a nagyobbra haladó következtetés). Ez nem azt jelenti, hogy Jézus munkátlanságra buzdítja az embert: minden élőlényt maga adottságai szerint tart el a Teremtő. Az embernek azt kell megtanulnia, hogy tulajdon keze munkájával keresi kenyerét, de Istentől kapja megélhetését. Mi, akik sokszor annyira nagyra tartjuk magunkat, ebben a dologban nem tudunk arra hagyatkozni, hogy nagyon drágák vagyunk az Atyának, és gondviselő kezét nem veszi le rólunk soha. Pedig Krisztus egyházának aggodalmaskodó tagja gyakorlati magatartásában az Isten nélkül élő pogánnyal kerül egy elbírálás alá, aki azért keres valamilyen istenséget, mert örök bizonytalanságban él, és fut megélhetésének a biztosítása után.

A keresztyénség ott kezdődik, hogy megtaláltuk Krisztusban Istent, és ettől kezdve szüntelenül Isten igazságos uralkodását akarjuk szolgálni mások javára. Önmagunk

minden gondját „Istenre vetjük”, aki minden napra kiszabja terheinket. Ha nem vállaljuk ezt az Istentől kapott életformát, akkor egyrészt elhordozhatatlan terhet akarunk vállalni, másrészt titokban ismét dologtalan napokat szeretnénk biztosítani magunknak. Jézus tanításának ez a józansága ad tanítványainak olyan hitbeli alapot, amelyen állva az Isten szerinti jót kisugározzák a világba, magatartásuk tiltakozássá válik minden társadalmi igazságtalanság ellen, és állásfoglalássá lesz az igazságra törekvő rend mellett.

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy Isten gátat akar szabni önpusztításunk egyik legveszélyesebb formájának: az aggodalmaskodásnak. Ahogy a régi közmondás mondja: „aki aggódik, hátat fordít az Istennek”. Kérjük Istent, hogy Lelke által csendesítse, csitítsa lelkünk szorongását – és ne féljünk. A világ változó, a világban csak a változásállandó, valóban sok a bizonytalanság, de Isten gondviselő kegyelme nagy okot ad nekünk ahhoz, hogy ne gyötörjük magunkat felesleges aggodásokkal. Bizzunk, támaszkodjunk, hagyatkozzunk Istenre, Jézusban megmutatott szeretetére!

Július 13., szombat, olvasandó: Mt 7,1–5

„Ne ítéldetek, hogy ne ítéltessetek! Mert amilyen ítélettel ítélték, olyannal fogtok megítéltetni; és amilyen mértékkel mérték, nektek is olyannal mérnek majd. Miért nézed a szálkát a testvéred szemében, a saját szemedben pedig még a gerendát sem veszed észre? Vagy hogyan mondhatod testvérednek: Hadd vegyem ki a szálkát a szemedből! – miközben ott a gerenda a saját szemedben? Képmutató, vedd ki előbb saját szemedből a gerendát, és akkor majd jól fogsz látni ahhoz, hogy kivehesd testvéred szeméből a szálkát.” (Mt 7,1–5)

Magyarázat:

A 7. rész a Hegyi Beszéd utolsó szakasza, egységes szerkezetet nem találunk benne, de világos, hogy összefoglaló jellegű: minden tanítás visszafelé utal az előzőkre. Az ítékezésről szóló tanítás a farizeusok ellen irányul: ezek tévesztették össze a bűntől való elszakadást az emberektől való elkülönüléssel. Isten bírói székébe ültették magukat, így visszautasították azt a számítási alapot, amelyet Isten a kegyelemben kínál fel az embernek. Ezért Isten az ő számítási alapjukat érvényesíti velük szemben. Nem azt mondja Jézus, hogy nincsen bűn, vagy az embernek nem kell vele számolnia. Csak arra figyelmeztet, hogy a kegyelem érvénye alatt a bűnt mindig önmagunkban kell megítélnünk, hogy a magunk bűnét mindig nagyobbnak kell látnunk másokénál, és a mások bűneivel legfeljebb akkor foglalkozhatunk, amikor önmagunkéival már teljesen leszámoltunk, vagyis gyakorlatban: soha...

Imádkozzunk, adjunk hálát azért, hogy Isten kijózanít bennünket megannyi elvakultságunkból, amikor hajlamosak vagyunk arra, amit az ige elénk tár és a költő így fogalmaz meg: „Más szemében ő a szálkát / Megleli, / S az övében a gerendát / Feledi.” (Petőfi Sándor: Szeget szeggel). Adjunk hálát Istennek Jézus tanításáért, az Evangélium látásjavító világosságáért, és kérjük Istent, hogy adjon nekünk erőt és

bölcsességet akkor, amikor hirtelenkedve mások felett hajlamosak vagyunk ítéletet mondani.

ÉLETÜNK ESEMÉNYEI

Hétközi programjaink, alkalmaink ...

július 4., csütörtök:

Kapcsolat

LELKÉSZI HIVATAL

A lelkési hivatal a templom jobb oldalán található udvaron keresztül közelíthető meg, bejárata a templom mögötti épületben van.

Várjuk szeretettel személyesen az alábbi időpontokban:

Hétfő: 10–13 óráig

Kedd: 9–12 óráig

Csütörtök: 14–17 óráig

*»Tudjuk pedig,
hogy aki szűken vet, szűken is
arat,
és aki bőven vet, bőven is
arat. Mindenki úgy adjon,
ahogyan előre eldöntötte
szívében,
ne kedvetlenül vagy
kényszerűségből, mert „a
jókedvű adakozót szereti
Isten”!«*

2Kor 9, 6–7

Ebben az időben **az alábbi telefonszámon érhet el bennünket: 06-30-632-0789**

Keressen bennünket bizalommal kereszttelővel, esküvővel, temetéssel kapcsolatban. Itt jelentkezhet konfirmációs előkészítésre is. Tegye fel bátran kérdéseit a lelkészeknek!

ELÉRHETŐSÉGEK

E-mail: budapest-kalvin.ter@reformatus.hu **Honlap:** www.kalvinteriref.hu

Telefon: **06-30-632-0789** a lelkési hivatal ügyeleti rendjében!

Telefonügyelet a 06-30-256-6248 vagy a 06-30-122-85-29 számon **az alábbi időpontokban:**

Hétfő: 13-17 óráig

Kedd: 12-17 óráig

Szerda: 9-17 óráig

Csütörtök: 9-14 óráig

Péntek: 9-17 óráig

ADOMÁNYOK

Mivel egyházközségünk kiadásai havi rendszerességgel kerülnek kifizetésre, kérjük testvéreinket, hogy egyházfenntartói járulékukat is havi rendszerességgel juttassák el nekünk. Javasoljuk, hogy rendelkezzenek rendszeres havi banki átutalásról. Közleménybe írják be nevüket, és hogy „egyházfenntartói járulék”.

OTP Banknál vezetett számlaszámunk: 11707024-20107972

IBAN: HU21 1170 7024 2010 7972 0000 0000

BIC (SWIFT) KÓD: OTPVHUHB

További részletek honlapunkon: www.kalvinteriref.hu